

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Założone cele wprowadzenia koncepcji ACE w Polsce – szanse realizacji w świetle doświadczeń z innych państw

Dr hab. Michał Kałdoński
Katedra Finansów Przedsiębiorstw, UEP

SEMINARIUM:

**CIT. Opodatkowanie dochodu przedsiębiorstw w oparciu o Mirrlees Review
7 grudnia 2018 r.**

ACE W POLSCE - MECHANIZM NOTIONAL INTEREST DEDUCTION

Począwszy od roku podatkowego rozpoczynającego się po 31 grudnia 2019 r, możliwe będzie zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów kwoty obliczanej jako iloczyn:

- stopy referencyjnej NBP powiększonej o 1 punkt procentowy i
 - dopłaty (wniesionej do spółki zgodnie z przepisami KSH) lub zysku przekazanego na kapitał rezerwowy / zapasowy,
- do rocznego limitu w wysokości 250 tys. zł (obecnie $(1,5\% + 1\%)* 10 \text{ mln zł}$)

Koszt przysługuje w roku wniesienia dopłaty / przekazania zysku na kapitał rezerwowy / zapasowy oraz w dwóch kolejnych latach. NID nie stosuje się w przypadku przeznaczenia dopłaty / zysków na pokrycie straty bilansowej

NID stosuje się, jeżeli zwrot dopłaty / podział i wypłata zysku nastąpi najwcześniej po upływie 3 lat licząc od końca roku podatkowego, w którym dopłata wpłynęła na rachunek płatniczy spółki albo podjęta została uchwała o zatrzymaniu zysku w spółce

UZASADNIENIE DLA WPROWADZENIA MECHANIZMU NID W POLSCE

We wprowadzeniu do uzasadnienia pojawia się następujące stwierdzenie:

*„Poza ewidentnymi przypadkami regulacji ukierunkowanymi na osiągnięcie określonego celu – uzasadnionego przyczynami natury społeczno-gospodarczej – **prawo (podatkowe) nie powinno bowiem kreować rzeczywistości (zachowania podatników), lecz się do niej dostosowywać.** Tego rodzaju ideę można określić mianem „**neutralności**” systemu podatkowego”*

W części szczegółowej uzasadnieniu można z kolei znaleźć następujące sformułowania uzasadniające potrzebę wprowadzenia mechanizmu NID:

1) „wprowadzenie zachęty do pozostawiania w spółkach kapitału na rozwój poprzez zwiększenie podatkowej atrakcyjności finansowania własnego”,

2) „promowanie działań zmierzających do tworzenia w spółkach kapitałów samofinansowania, powstałych z zysku zatrzymanego oraz z dopłat wnoszonych przez wspólników”,

3) „wyrównanie podatkowych uprawnień związanych z finansowaniem zewnętrznym w postaci pożyczki oraz z tworzeniem kapitałów samofinansowania”

Czy uda się osiągnąć założony cel wprowadzanych zmian ???

POSTULAT NEUTRALNOŚCI DECYZYJNEJ OPODATKOWANIA

Podatek dochodowy tylko wtedy uważa się za neutralny w stosunku do określonej decyzji, kiedy sporządzając związaną z tą decyzją kalkulację, **podatnicy mogą nie uwzględniać obciążenia podatkowego, ponieważ nie ma ono wpływu na wybór najlepszej możliwości**

Wymóg neutralności decyzyjnej podatku dochodowego jest rozpatrywany łącznie w odniesieniu do decyzji inwestycyjnych i decyzji o sposobie finansowania

Warunek dostateczny neutralności podatku dochodowego:

$$NPV_0 - t_0 = (1 - T) * NPV_0$$

gdzie:

NPV_0 – wartość bieżąca netto dla projektu inwestycyjnego przy braku opodatkowania;

t_0 – wartość bieżąca płatności podatkowych; T – stała stopa podatku dochodowego

PRZODKOWIE ACE I CBIT

	Imputed income method (Samuelson, 1964 i Johansson, 1969)		Cash-flow method (1948)	
PODSTAWA OPODATKOWAN IA		Wpływy operacyjne		Wpływy operacyjne
	-	Wydatki operacyjne	-	Wydatki operacyjne
	=	Zysk operacyjny	=	Zysk operacyjny
	-	Koszt zużycia kapitału	-	Nakład inwestycyjny
	-	Koszt finansowania		
	=	Dochód	=	Dochód
OD CZEGO LICZONE SĄ KOSZTY KAPITAŁOW E?	Od wartości historycznej skorygowanej o inflację		Od wartości historycznej	

Wspólne założenia dodatkowe:

- symetria w opodatkowaniu dochodów i strat
- inwestycje są w pełni odwracalne
- prawo do odliczania kosztów kapitałowych przysługuje właścicielowi w sensie ekonomicznym

DLACZEGO ACE ? – WSKAZANIA MODELI TEORETYCZNYCH

Argumenty „za”

- ACE zapewnia neutralność względem decyzji dot. struktury finansowania,
- ACE neutralizuje negatywny wpływ opodatkowania na poziom inwestycji (ujęcie marginalne),
- ACE pozwala uniknąć zniekształceń dot. inwestycji wynikających z rozbieżności pomiędzy amortyzacją ekonomiczną i podatkową,
- ACE obniża koszt kapitału

Argumenty „przeciw”

- koszty fiskalne, których uniknięcie wymaga korekty stawki nominalnej podatku i wzrost EATR (effective average tax rate),
- wzrost EATR ogranicza poziom finansowania wewnętrznego, intensyfikuje transfer dochodu w ujęciu międzynarodowym i rzuca na decyzje lokalizacyjne (tzw. collateral effects)

PROGNOZOWANE KONSEKWENCJE WPROWADZENIA ACE I CBIT W EU

De Mooij, Devereux (2010)

Podstawowe założenia i wyniki symulacji

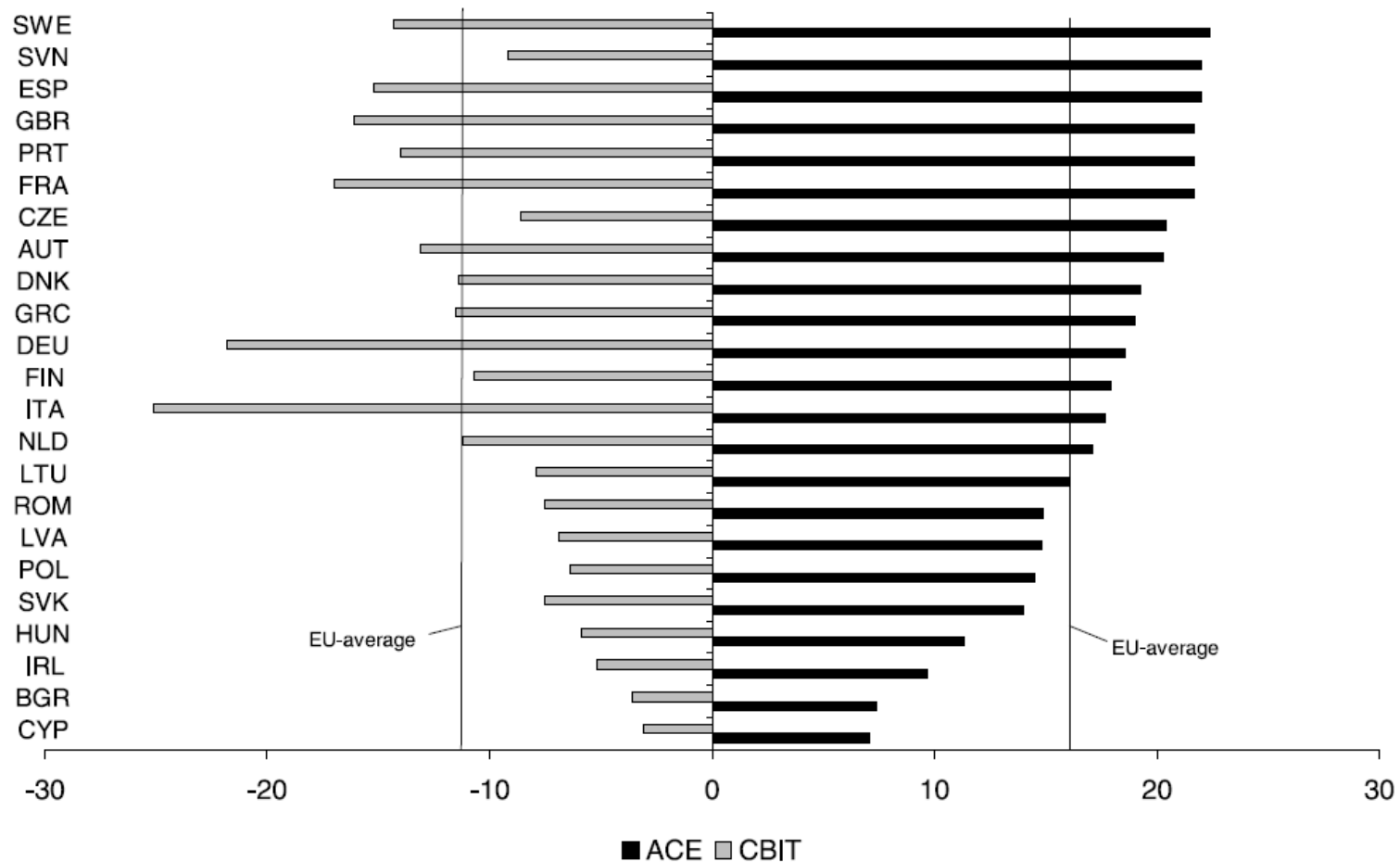
- typ modelu: model równowagi ogólnej CORTAX,
- zakres: 27 krajów UE +JPN +US; do kalibracji modelu wykorzystano dane za 2007 r.; wyniki dla Belgii, Estonii, Luxemburg i Malta – uznanych za tzw. outliersy nie zostały zaprezentowane,
- charakter reformy: bilateralne wprowadzenie ACE lub CBIT,
- forma rekompensaty dochodów fiskalnych: korekta stawki CIT

	ACE	CBIT
Corporate tax rate (% Δ)	17.0	-11.0
Debt share (% Δ)	-3.3	-6.5
Cost of capital (% Δ)	-0.3	0.1
Wage (%)	1.2	0.0
Capital (%)	4.8	-1.0
Employment (%)	0.5	-0.3
GDP (%)	1.8	-0.6
Welfare in Europe (% Δ in GDP)	0.4	0.0

KONSEKWENCJE WPROWADZENIA ACE I CBIT W EU CD.

De Mooij, Devereux (2010)

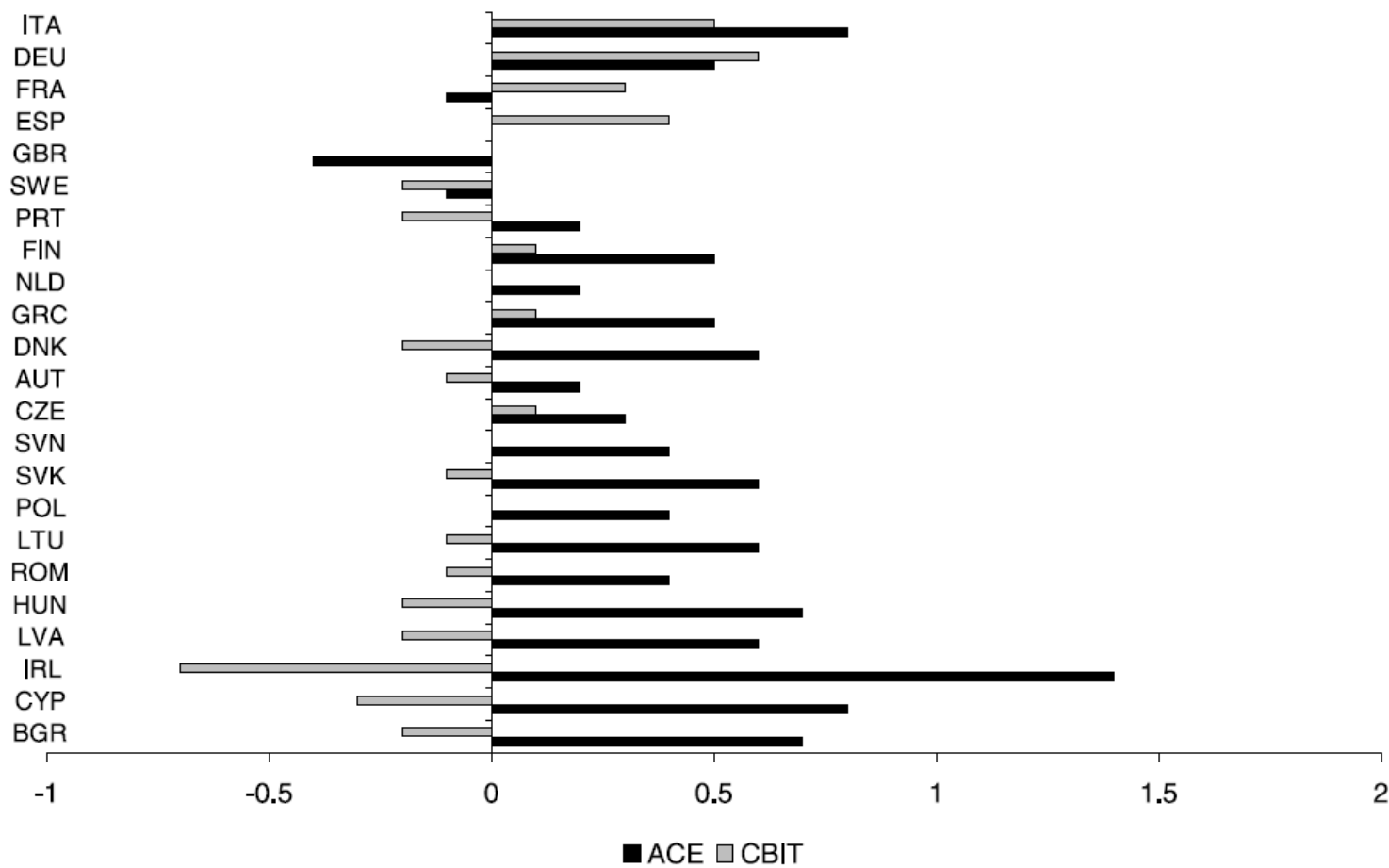
Korekta stawki CIT związana z wprowadzeniem reformy

KONSEKWENCJE WPROWADZENIA ACE I CBIT W EU CD.

De Mooij, Devereux (2010)

Efekty dobrobytu związane z wprowadzeniem reformy (%zmiana GDP)

KONCEPCJA ACE W PRAKTYCE WYBRANYCH PAŃSTW

PAŃSTWO	OKRES	Nazwa	WERSJA ACE
Austria (AT)	2000-2004	Notional interest	Soft
Belgia (BE)	Od 2006	Notional interest deduction	Hard
Brazylia (BR)	Od 1996	Remuneration of equity	Hard
Chorwacja (HR)	1994-2000	Protective interest	Hard
Włochy (IT)	1997-2003 Od 2012	Dual income tax Notional interest deduction	Soft Soft
Łotwa (LV)	2009-2014	Notional interest deduction	Soft
Lichtenstein (LI)	Od 2011	Notional interest deduction	Hard
Portugalia (PT)	Od 2008	Notional interest deduction	Soft
Cypr (CY)	Od 2015	-	Soft
Turcja (TR)	Od 2015	Notional interest deduction	Soft

KONCEPCJA ACE W PRAKTYCE - RÓŻNORODNOŚĆ DEFINICJI KAPITAŁU WŁASNEGO

Dwa zasadnicze sposoby szacowania wartości kapitału własnego (podstawy obliczania odsetek od kapitału) wg klasyfikacji zaproponowanej przez Klemm (2007):

1) wersja „Hard”

- **księgową wartość kapitału własnego** (*book value of equity*) – np. BE
- **zmodyfikowaną wartość kapitału własnego** (*modified equity*) – np. BR
 - *wartość kapitału własnego pomniejszona o rezerwy z aktualizacji wyceny*

2) wersja „Soft”

- **nowo pozyskany kapitał własny** (*book value of new (post-reform) equity*) – np.:
 - AT - *przyrost księgowej wartości kapitału własnego;*
 - IT – *suma nowopozyskanego z zewnątrz kapitału własnego i zysków zatrzymanych pomniejszona o wypłacone dywidendy;*
 - LV – *zyski zatrzymane;*
 - PT – *kapitał ze sprzedaży udziałów i dopłaty do kapitału*

KONCEPCJA ACE W PRAKTYCE - RÓŻNORODNOŚĆ ROZWIĄZAŃ

DOT. STOPY PROCENTOWEJ

KRAJ	DEFINICJA
Austria (AT)	średnia stopa zwrotu z inwestycji w obligacje skarbowe wyznaczana na rynku wtórnym + 0,8 p.p.
Belgia (BE)	średnie m-cne oprocentowanie obligacji skarbowych w dwóch latach poprzedzających rok; początkowy cap 6%; od 2013 r. cap 3%; dla SME stopa procentowa jest podwyższana o 0,5 p.p. obligacje skarbowe wyznaczana na rynku wtórnym + 0,8 p.p.
Brazylia (BR)	stopa po której banki państwowe udzielają długoterminowych pożyczek na rozwój przedsiębiorstw
Chorwacja (HR)	wskaźnik zmian cen w sektorze dóbr przemysłowych + 5%
Włochy (IT)	3% lub 4% dla 2014r; 4% dla 2015r; 4,75% dla 2016; wyznaczana na bazie stopy zwrotu z papierów skarbowych w kolejnych latach
Łotwa (LV)	średnia ważona stopa oprocentowania pożyczek udzielanych przedsiębiorstwom niefinansowym
Lichtenstein (LI)	stopa ustalana corocznie w zależności o sytuacji makroekonomicznej (obecnie: 4%)
Portugalia (PT)	3%; 5% dla SME
Cypr (CY)	Stopa zwrotu z inwestycji w 10-letnie obligacje skarbowe w kraju w którym inwestowany jest kapitał + 3%; nie mniej niż odpowiednia stopa zwrotu z obligacji Republiki Cypru +3%
Turcja (TR)	50% średniej ważonej stopy oprocentowania pożyczek (denominowanych w walucie lokalnej) udzielanych przez banki

EFEKTY WPROWADZENIA ACE W WERSJI „HARD” - PRZYKŁAD BELGII

ACE skutkuje ograniczeniem poziomu zadłużenia :

- Princen, 2012; 10 p.p.
- Panier i inni, 2013; 7-8 p.p.
- Hebous i Ruf, 2017; 11 p.p. (próba dotyczy niemieckich multinationals)

Brak zależności między ACE i poziomem zadłużenia

- Campenhout i Caneghem, 2013; (próba dotyczy SME)

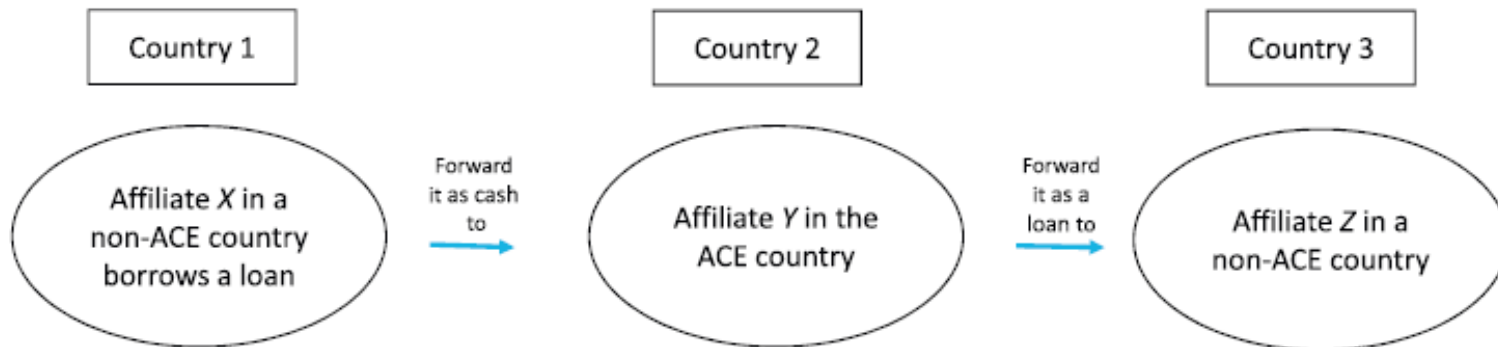
Zasadniczo brakuje badań dot. zależności między ACE i poziomem inwestycji. Wyjątek stanowią najnowsze badania dot. korporacji międzynarodowych

EFEKTY WPROWADZENIA ACE W WERSJI „HARD” CD. - PRZYPADEK KORPORACJI MIĘDZYNARODOWYCH

Hebous i Ruf, 2017;

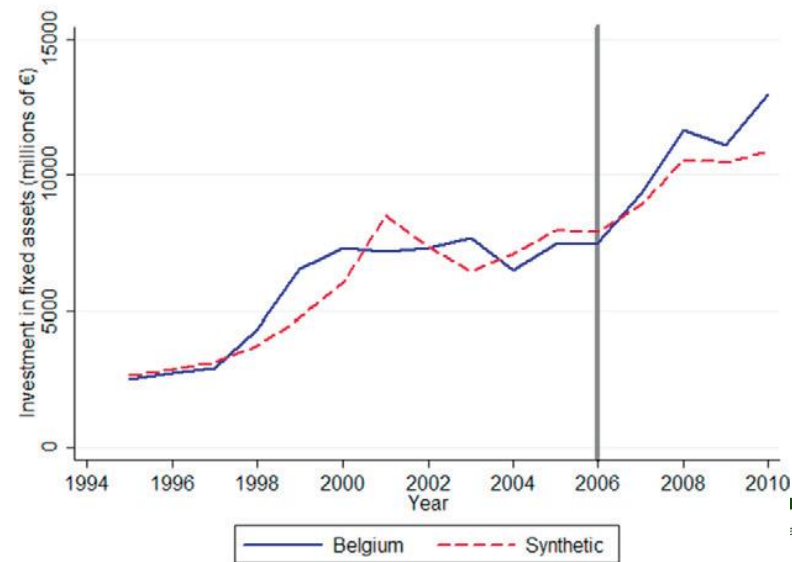
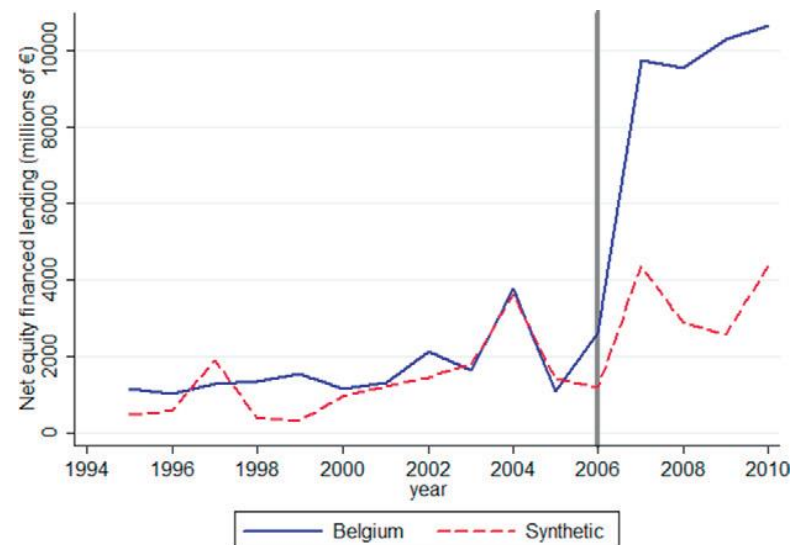
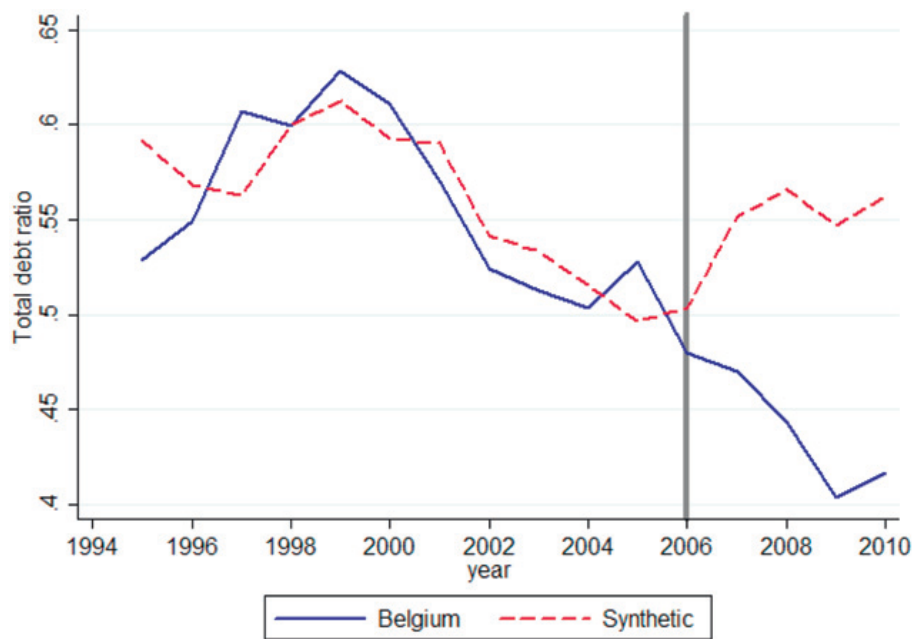
W przypadku multinationals, wprowadzenie ACE i związany z tym spadek poziomu zadłużenia niekoniecznie przekłada się na wzrost poziomu inwestycji aktywnych (bezpośrednio produkcyjnych), może jednak zwiększać poziom inwestycji pasywnych (portfelowych)

„Concerning the effects of an ACE on passive investment, a unilateral implementation of ACE generates an opportunity for the multinational group to implement a tax-minimizing strategy”

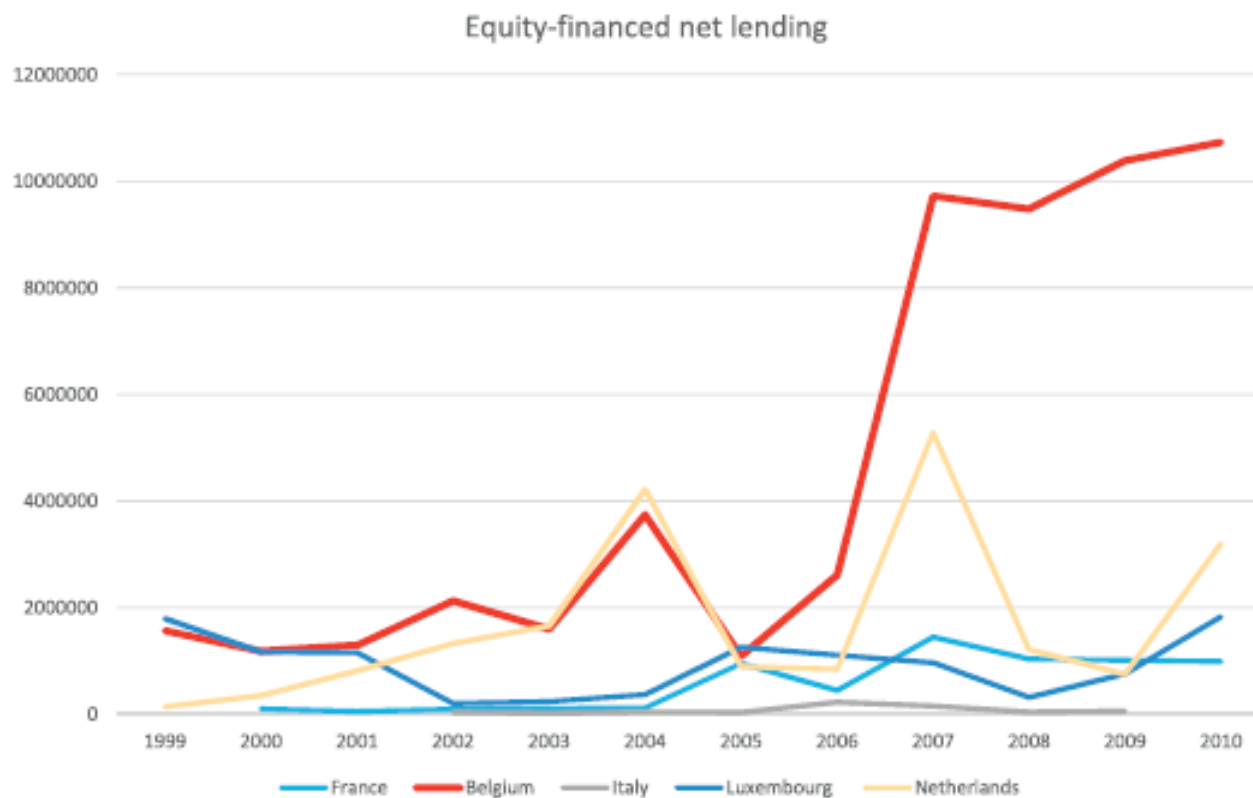
EFEKTY WPROWADZENIA ACE W WERSJI „HARD” CD. - PRZYPADEK KORPORACJI MIĘDZYNARODOWYCH

Hebous i Ruf, 2017;

EFEKTY WPROWADZENIA ACE W WERSJI „HARD” CD. - PRZYPADEK KORPORACJI MIĘDZYNARODOWYCH

Hebous i Ruf, 2017;

EFEKTY WPROWADZENIA ACE W WERSJI „SOFT” - PRZYKŁADY WŁOCH I AUSTRII

Branzoli i Caiumi, 2018

Wprowadzenie ACE we Włoszech (reforma z 2011 r.) doprowadziło do redukcji poziomu zadłużenia przedsiębiorstw o 9 p.p.

W przypadku firm znajdujących się we wczesnej fazie cyklu życia oraz firm klasyfikowanych jako duże nie zaobserwowano statystycznie istotnych zależności

Petutschnig i Rünger, 2017

Wprowadzenie ACE w Austrii (reforma z 2000 r.) doprowadziło do wzrostu udziału kapitału własnego w kapitale całkowitym o 5,5 p.p. oraz ograniczyło skalę dystrybucji zysków o 7,6 p.p.

W/w zależności są silniejsze dla korporacji międzynarodowych. W przypadku firm niepowiązanych skala wzrostu kapitału własnego i skala spadku dystrybucji zysków maleją wraz ze stopniem rozproszenia struktury własności

WSKAZANIA TEORII I EKSPERYMENTÓW SYMULACYJNYCH VS REALNE EFEKTY REFORM DOTYCZĄCE POZIOMU INWESTYCJI

Szcątkowy charakter (w zasadzie brak) wyników badań dotyczących inwestycji sugeruje występowanie znacznych rozbieżności między teorią i praktyką

Możliwe przyczyny rozbieżności:

- identyfikacja oczekiwanych efektów wprowadzenia ACE jest utrudniona, gdyż zmiana była elementem szerszego pakietu reform fiskalnych,
- zdecydowana większość wdrożeń ma charakter ACE – type a nie ACE (np. równe traktowanie kapitału własnego i długu wymaga, aby stopa oprocentowania kapitału w obu przypadkach była identyczna; w praktyce nie zawsze jest ona równa stopie wolnej od ryzyka),
- koncepcja ACE jako neutralnego decyzyjnie podatku dochodowego zakłada brak występowania niedoskonałości rynkowych takich jak ograniczenia finansowe, hazard moralny czy koszty agencji itp.,
- obawy inwestorów co do eksperymentalnego (krótkotrwałego) charakteru reform,
- większa atrakcyjność wykorzystania ACE w przypadku inwestycji pasywnych
- ???

???

POD ROZWAGĘ

Ograniczenie korzyści podatkowych w przypadku podmiotów charakteryzujących się wysokim poziomem tzw. inwestycji pasywnych (np. pomniejszenie podstawy obliczania odsetek o kapitał zainwestowany w aktywa finansowe)

Wprowadzenie mechanizmów antykaskadowych uniemożliwiających wielokrotne skorzystanie z mechanizmu NID w odniesieniu do raz zainwestowanego kapitału

Zniesienie lub wydłużenie możliwości rozliczania strat powstałych w wyniku stosowania NID przez przedsiębiorstwa rozpoczynające działalność (przypadek start-upów)

- Dziękuję za uwagę

Dr hab. Michał Kałdoński
Katedra Finansów Przedsiębiorstw
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
E-mail: michal.kaldonski@ue.poznan.pl